

Stanowisko
Krajowej Izby Gospodarczej
do projektu ustawy
o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
(numer z Wykazu UC18)

W związku z opublikowaniem na stronie Rządowego Centrum Legislacji projektu o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (numer z Wykazu UC18), Krajowa Izba Gospodarcza pragnie zwrócić uwagę na kilka istotnych kwestii związanych z tym Projektem.

Proponowana nowelizacja ma na celu wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy delegowanej Komisji Europejskiej 2022/2100, która wprowadza zakaz stosowania aromatów charakterystycznych w nowatorskich wyrobach tytoniowych.

Przywołana dyrektywa delegowana budzi istotne kontrowersje w szeregu krajów członkowskich, a Krajowa Izba Gospodarcza wskazuje, że podziela ich zastrzeżenia prawne co do sposobu procedowania tego aktu prawnego na poziomie wspólnotowym. Ze względu na wątpliwości co do legalności dyrektywy delegowanej 2022/2100 wskazujemy, że jej transpozycja do polskiego porządku prawnego na obecnym etapie niesie istotne ryzyko dla interesów Skarbu Państwa oraz gospodarki i rynku pracy.

Wskazujemy, że dyrektywą delegowaną wprowadzono definicję podgrzewanych wyrobów tytoniowych, która wcześniej nie istniała w nadrzędnym akcie prawnym. Powyższe oznacza, że istnieje uzasadnione podejrzenie, że Komisja Europejska przekroczyła, nadane jej dyrektywą dotyczącą wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów (2014/40/UE), kompetencje prawodawcze. Trzeba pamiętać, że dyrektywa delegowana to analogiczny akt prawny, jak polskie rozporządzenie – w procesie legislacyjnym, w akcie prawnym wyższej rangi władza ustawodawcza nadaje władzy wykonawczej prawo do wydania dodatkowych, technicznych regulacji. Podczas tego procesu władza wykonawca

Krajowa Izba Gospodarcza

ul. Trębacka 4, 00-074 Warszawa, tel.: +48 (22) 630 96 00, e-mail: kig@kig.pl, www.kig.pl

nie ma kompetencji prawotwórczych – powinna działać wyłącznie w granicach określonych przez władzę ustawodawczą w nadrzędnym akcie prawnym (tu dyrektywie 2014/40/UE). Krajowa Izba Gospodarcza już kilkakrotnie zwracała uwagę z swoich wystąpieniach na przekraczanie kompetencji przez Komisję Europejską przy wydawaniu dyrektyw delegowanych.

Zagadnienie budzi na tyle istotne kontrowersje, że szereg krajów członkowskich (Bułgaria, Cypr, Grecja i Włochy) złożyło wspólną deklarację, formalnie rejestrującą ich sprzeciw [10815/22 – C(2022)].

Co więcej, obecnie przed Trybunałem Sprawiedliwości UE toczy się postępowanie zainicjowane pytaniami prejudycjalnymi irlandzkiego wymiaru sprawiedliwości w zakresie możliwości przekroczenia uprawnień przez Komisję Europejską w ramach przyjęcia dyrektywy delegowanej 2022/2100 (sprawa C-759/23).

Pomijając kwestie formalne związane potencjalną nielegalnością regulacji, Krajowa Izba Gospodarcza wskazuje, że uzasadnienie do Projektu ustawy oraz Ocena Skutków Regulacji nie oddają rzeczywistych skutków uchwalenia zaproponowanych przepisów. W naszej ocenie założenie, że wejście w życie nowelizacji zmniejszy wpływy do budżetu państwa o 68,3 mln zł jest bardzo optymistyczne i nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości.

Szacujemy, że wprowadzane tą ustawą całkowite wycofanie z rynku wkładów do podgrzewania tytoniu o aromacie charakterystycznym przyniesie stratę rządu nawet 1 mld złotych rocznie, a nie 68 mln, jak wskazują autorzy Projektu. Wskazujemy, że obecnie te produkty stanowią ok. 80% rynku wszystkich nowatorskich wyrobów tytoniowych. Zakładając dodatkowo wzrost rynku podgrzewanego tytoniu, a także przyjęty harmonogram wzrostu akcyzy na te wyroby należy zakładać, że strata będzie rokrocznie powiększać się, a nie utrzymywać na takim samym poziomie jak wskazano w dokumentach załączonych do Projektu.

Ponadto w bilansie strat przygotowanym na potrzeby Projektu należy także uwzględnić negatywny wpływ proponowanej ustawy na budżety jednostek samorządu terytorialnego z powodu braku wpływów z tytułu opłaty produktowej wprowadzonej na podstawie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej (DzU z 2023 poz. 877). Na podstawie danych prezentowanych

w Projekcie, a także wielkości przyjętych już stawek za sprzątanie wyrobów tytoniowych z filtrem i kampanie edukacyjne, można oszacować te straty na ok. 3 miliony złotych rocznie.

Dodatkowo Projekt i jego uzasadnienie całkowicie pomija wpływ proponowanych zmian na rynek pracy. Ze zdziwieniem odnotowujemy bowiem założenie autorów Projektu stwierdzające, że wycofanie z rynku wkładów do podgrzewania tytoniu nie wpłynie na krajowy rynek pracy ani na działalność małych i średnich przedsiębiorstw. Wskazujemy, że dystrybucją i sprzedażą tych wyrobów zajmuje się kilkuset dystrybutorów oraz blisko 100 tys. punktów sprzedaży detalicznej. Nie sposób nie zauważyć, że te podmioty będą musiały dostosować się do proponowanego w Projekcie zakazu, a co za tym idzie muszą liczyć się ze spadkiem obrotów. Jeszcze gorzej może wyglądać sytuacja wśród rolników, którzy uprawiają tytoń i to właśnie w kategorii nowatorskich wyrobów tytoniowych widzieli przyszłość dla swojego rynku zbytu. Wskazujemy, że w wyrobach nowatorskich stosowany jest polski tytoń. Wycofanie 80% tej kategorii to radykalne zmniejszenie popytu na surowiec, co stwarza realne zagrożenie dla prawie 20 tysięcy miejsc pracy w 4 tysiącach gospodarstw rolnych.

Ostatnim, równie istotnym argumentem, jest wpływ proponowanych rozwiązań na innowacyjność i rozwój gospodarki. Nie można pomijać faktu, że kategoria nowatorskich wyrobów tytoniowych generuje ogromne nakłady inwestycyjne z tytułu badań i rozwoju, wprowadzenia nowych linii produkcyjnych, zatrudnienia dobrze opłacanych specjalistów. Odrzucenie potencjału kryjącego się za produkcją nowatorskich wyrobów tytoniowych przez obecne w Polsce koncerny tytoniowe, te międzynarodowe, jak i o polskim kapitale, to rezygnacja z miliardowych inwestycji w naszym kraju i ryzyko utraty tysięcy miejsc pracy. Podkreślamy zatem, że proponowane przepisy muszą brać pod uwagę nie tylko cel przyświecający autorom tych zmian, ale również całe otoczenie gospodarczo-społeczne. Krajowa Izba Gospodarcza w tym konkretnym przypadku stoi na stanowisku, że wskazane wyżej czynniki nie zostały należycie rozpatrzone przy ocenie wpływu proponowanych zmian.

Mając powyższe na uwadze, Krajowa Izba Gospodarcza zwraca się z prośbą o wsparcie Ministerstwa Finansów w dalszych pracach nad projektem ustawy wdrażającej dyrektywę delegowaną Komisji Europejskiej 2022/2100. W naszej ocenie powyższe argumenty

stanowią podstawę do wnikliwego przyjrzenia się proponowanym zmianom i zaproponowania rozwiązań, które zniwelowałyby negatywne efekty Projektu. W szczególności sugerujemy powstrzymanie się od transpozycji przepisów do czasu zakończenia sprawy przed TSUE.

Warszawa, 22 maja 2024 roku